

Elizabeth Gaskell

Noord en zuid

Vertaald door
Akkie de Jong

[ASTORIA]
UITGEVERIJ

Benthuizen
2021

Oorspronkelijke titel: *North and South*

Copyright Nederlandse vertaling © 2006, 2021 Akkie de Jong

Uitgave van Astoria Uitgeverij

Omslagbeeld: George P. A. Healy, *Euphemia White Van Rensselaer* (1842), The Metropolitan Museum of Art, New York

Vormgeving: Astoria Uitgeverij

ISBN 978-94-91618-79-6

NUR 302

www.astoriauitgeverij.nl

‘Spoedt u naar de bruiloft’

Het hof gemaakt en getrouwd en al.

‘Edith!’ zei Margaret zachtjes, ‘Edith!’

Maar, zoals Margaret al half en half vermoedde, Edith was in slaap gevallen. Ze lag ineengekruld op de sofa in de achtersalon in Harley Street en zag er erg liefdallig uit in haar witte mousseline en blauwe linten. Was Titania ooit gekleed gegaan in witte mousseline en blauwe linten en in slaap gevallen op een sofa van karmozijnrode damast in een achtersalon, dan had men Edith voor haar kunnen aanzien. Margaret werd opnieuw getroffen door de schoonheid van haar nichtje. Ze waren van jongs af aan samen opgegroeid en altijd was ze iedereen, behalve Margaret, opgevallen door haar liefdalligheid. Margaret had er nooit bij stilgestaan tot de afgelopen paar dagen, nu het vooruitzicht haar metgezellin spoedig te zullen verliezen elke lieflijke eigenschap en charme die Edith bezat leek te versterken. Ze hadden zitten praten over trouwjaponnen en huwelijksceremonies; over kapitein Lennox en wat hij Edith had verteld over haar toekomstige leven op Corfu, waar zijn regiment was gestationeerd; over het probleem een piano goed gestemd te houden (wat Edith als een van de geweldigste problemen leek te beschouwen die zij in haar huwelijksleven kon tegenkomen), en over de vraag wat voor japonnen ze nodig zou hebben tijdens het verblijf in Schotland, dat direct aansluitend op haar huwelijk zou plaatsvinden. Maar geleidelijk waren de gefluisterde klanken slaperiger geworden en toen het enkele minuten stil was geweest merkte Margaret dat Edith, zoals ze al gedacht had, zich in weerwil van het gegons in de kamer ernaast had opgerold tot een zachte bal van mousseline en linten en zijdezachte krullen en een vredig middagslaapje deed.

Margaret had op het punt gestaan haar nichtje iets te vertellen over de plannen en beelden die haar voor ogen stonden betreffende haar toekomstige leven in de platelandspastorie waar haar vader en moeder woonden; daar had ze altijd heerlijke vakanties doorgebracht, hoewel de afgelopen tien jaar de woning van haar tante Shaw als haar thuis had gegolden. Maar bij ontstentenis van een toehoorder moest ze als tevoren in stilte peinzen over de verandering in haar leven. Het waren gelukkige overpeinzingen, zij het getint door spijt omdat ze voor onbepaalde tijd afscheid zou moeten nemen van haar zachtmoedige tante en geliefde nicht. Terwijl ze bedacht hoe heerlijk het zou zijn de belangrijke rol te vervullen van enige dochter in de pastorie van Helstone, drongen vanuit de kamer ernaast flarden van de conversatie tot haar door. Haar tante Shaw was in gesprek met de vijf of zes dames die er

hadden gedineerd en wier echtgenoten zich nog in de eetkamer ophielden. Het waren de vertrouwde kennissen van de familie; bureu die mevrouw Shaw vrienden noemde omdat ze toevallig vaker met hen dineerde dan met anderen, en omdat ze niet aarzelden voor de lunch bij elkaar aan te komen als zij of Edith iets van hen nodig hadden of andersom. Deze dames en hun echtgenoten waren in de hoedanigheid van vrienden uitgenodigd voor een afscheidsdiner ter ere van Ediths op handen zijnde huwelijk. Edith had nogal bezwaar gemaakt tegen deze regeling, want juist die avond zou kapitein Lennox aankomen met een late trein. Maar hoewel ze een verwend kind was, was ze te onverschillig en te lui om een erg sterke eigen wil te hebben; ze gaf dan ook toe toen ze merkte dat haar moeder per se die bijzondere delicatessen van het seizoen had willen hebben, die men altijd als een probaat middel beschouwt tegen onmatig verdriet tijdens afscheidsdinners. Ze stelde zich er tevreden mee achterover in haar stoel te leunen, louter te spelen met het eten op haar bord en ernstig en afwezig te kijken; intussen genoot iedereen om haar heen van de kwinkslagen van meneer Grey, de heer die tijdens de dinertjes van mevrouw Shaw altijd aan het onderste eind van de tafel zat en Edith vroeg wat voor hen te musiceren in de salon. Meneer Grey was bijzonder gezellig tijdens dit afscheidsdiner en de heren bleven langer dan gewoonlijk beneden. En dit was maar goed ook – te oordelen naar de flarden conversatie die Margaret opving.

‘Ik heb zelf al te veel geleden. Niet dat ik niet bijzonder gelukkig was met die arme, lieve generaal, maar een groot leeftijdsverschil is toch een nadeel en ik had me vast voorgenomen dat dit Edith bespaard zou blijven. Natuurlijk voorzag ik – en ik ben niet partijdig omdat ik haar moeder ben – dat het lieve kind waarschijnlijk jong zou trouwen; ik heb zelfs vaak gezegd dat ik er zeker van was dat ze getrouwd zou zijn voor haar negentiende. Ik had bepaald een profetisch voorgevoel toen kapitein Lennox...’ en hier ging de stem over op een fluisterton, maar Margaret kon de leemte gemakkelijk opvullen. De gang der ware liefde was in Ediths geval opmerkelijk glad verlopen. Mevrouw Shaw had toegegeven aan haar voorgevoel, zoals ze het noemde, en had nogal op het huwelijk aangedrongen hoewel het niet geheel voldeed aan de verwachtingen die veel van Ediths kennissen koesterden omtrent deze jonge, mooie erfgename. Maar mevrouw Shaw zei dat haar enig kind zou trouwen uit liefde – en zuchtte vervolgens nadrukkelijk alsof liefde niet de reden was geweest waarom zij getrouwd was met de generaal. Eigenlijk genoot mevrouw Shaw meer van de romantiek van de huidige verloving dan haar dochter. Niet dat Edith niet grondig en behoorlijk verliefd was, maar ze zou beslist een goed huis in Belgravia hebben verkozen boven al het schilderachtige van het leven op Corfu zoals kapitein Lennox het beschreef. Edith veinsde te huiveren en te beven om juist die elementen die Margaret tijdens het luisteren deden gloeien; ze deed dit deels omdat ze ervan genoot als haar tedere geliefde probeerde haar met veel gevele haar afkeer uit het hoofd te praten, deels omdat alles wat zweemde naar een zigeunerachtig of geïmprovisiseerd leven haar werkelijk tegenstond. Als er echter iemand was opgedoken met een mooi huis, een mooi landgoed en een mooie titel op de koop

toe, dan was Edith toch aan kapitein Lennox blijven hangen, zolang de verleiding duurde; was die verdwenen, dan zou ze mogelijk enige slecht verborgen vlagen van spijt hebben gevoeld omdat kapitein Lennox niet alles in zijn persoon had weten te verenigen wat wenselijk was. Hierin was ze slechts het kind van haar moeder. Deze was namelijk opzettelijk met generaal Shaw getrouwd zonder warmere gevoelens te koesteren dan respect voor zijn karakter en positie, om vervolgens onophoudelijk, zij het stilletjes, te klagen dat haar lot zo zwaar was omdat ze was getrouwd met iemand die ze niet kon liefhebben.

‘Ik heb bij haar uitzet niet op geld gekeken,’ waren de volgende woorden die Margaret hoorde. ‘Ze heeft alle mooie Indiase omslagdoeken en sjaals die de generaal mij heeft gegeven maar die ik nooit meer dragen zal.’

‘Ze is een gelukkig kind,’ antwoordde een andere stem, die Margaret herkende als die van mevrouw Gibson, een dame die extra veel belangstelling had voor het gesprek omdat nog geen paar weken geleden een van haar dochters getrouwd was. ‘Helen wilde dolgraag een Indiase omslagdoek maar toen ik ontdekte welke buitensporige prijs ervoor werd gevraagd, was ik toch echt genoodzaakt het haar te weigeren. Ze zal bepaald heel jaloers zijn als ze hoort dat Edith Indiase omslagdoeken heeft. Van welke soort zijn ze? Delhi, met die schattige smalle boorden?’

Margaret hoorde opnieuw haar tantes stem maar deze keer was het alsof ze zich had opgericht uit haar half liggende houding en de minder hel verlichte achtersalon in keek. ‘Edith! Edith!’ riep ze en zonk toen achterover alsof ze vermoeid was door de inspanning. Margaret trad naar voren.

‘Edith slaapt, tante Shaw. Is het iets wat ik kan doen?’

Alle dames zeiden: ‘Het arme kind!’ toen ze dit verontrustende nieuws over Edith vernamen en het minuscule schoothondje in mevrouw Shaws armen begon te blaffen alsof de uitbarsting van medelijden hem vreselijk opwond.

‘Stil, Tiny! Stoute meid! Je zult het vrouwtje wakker maken. Ik wilde Edith alleen vragen of ze Newton wilde zeggen haar omslagdoeken beneden te brengen. Misschien wil jij het doen, Margaret, liefje?’

Margaret liep naar de oude kinderkamer helemaal boven in het huis, waar Newton bezig was wat kant op te maken dat nodig was voor de bruiloft. Terwijl Newton (met het nodige binnensmondse gemopper) de omslagdoeken ging uitpakken waarmee die dag al vier of vijf keer gepronkt was, keek Margaret rond in de kinderkamer. Het was de eerste kamer in dat huis waarmee ze negen jaar geleden getrouwd was geraakt toen ze als een echte wilde uit het bos hier was gebracht om het huis, het spel en de lessen te delen met haar nichtje Edith. Ze herinnerde zich hoe donker en schemerig de Londense kinderkamer eruitzag, met aan het hoofd een strenge, plechtstatige kinderjuffrouw die vreselijk nauwgezet was waar het schone handen en gescheurde jurken betrof. Ze herinnerde zich de eerste maaltijd daarboven – gescheiden van haar vader en tante die ergens beneden onderaan een oneindig lange trap zaten te dineren; want (zo dacht het kind) tenzij zij zich hoog in de lucht bevond, moesten zij diep in het binnenste van de aarde zitten. Thuis – voor ze in

Harley Street kwam wonen – had haar moeders kleedkamer dienst gedaan als kinderkamer en aangezien ze in de plattelandspastorie vroeg aten, had Margaret de maaltijden altijd met haar vader en moeder gebruikt. Oh, wat herinnerde het lange, statige meisje van achttien zich de tranen nog goed die het kleine meisje van negen met zoveel wild, hartstochtelijk verdriet had vergoten die eerste nacht, haar gezicht onder de dekens verborgen; en hoe de kinderjuffrouw had gezegd dat ze niet moest huilen omdat juffrouw Edith er wakker van zou worden; en hoe ze even heftig, maar stiller had gehuild totdat haar deftige, knappe tante, die ze voor het eerst had ontmoet, zachtjes boven was gekomen met meneer Hale om hem zijn slapende dochtertje te laten zien. Toen had de kleine Margaret haar snikken gesmoord en geprobeerd stil te liggen alsof ze sliep, bang dat ze haar vader ongelukkig zou maken met haar verdriet, dat ze ten overstaan van haar tante niet durfde te tonen. Ze dacht ook eigenlijk dat het verkeerd was enig verdriet te voelen na al het hopen en plannen maken en regelen dat ze thuis hadden moeten ondergaan, voor haar garderobe zo kon worden aangepast dat ze geschikt was voor haar deftiger omstandigheden en voor papa zijn parochie kon verlaten om haar naar Londen te brengen, al was het maar voor een paar dagen.

Nu was ze van de oude kinderkamer gaan houden, hoewel het maar een onttakeld vertrek was en ze keek er rond en voelde een soort katachtige spijt bij de gedachte dat ze hem over drie dagen voorgoed zou verlaten.

‘Ach, Newton,’ zei ze, ‘ik denk dat het ons allemaal zal spijten deze dierbare oude kamer te verlaten.’

‘Nou, juffrouw, mij in elk geval niet. Mijn ogen zijn niet zo goed meer en het licht is hier zo slecht dat ik geen kant meer kan herstellen behalve als ik vlak bij het raam zit, en daar tocht het altijd zo vreselijk – genoeg om je de dood op de hals te halen.’

‘Nu, ik neem aan dat je in Napels zowel goed licht als volop warmte zult hebben. Je moet je verstelwerk maar zo veel mogelijk bewaren tot dan. Dank je, Newton, ik neem ze wel mee naar beneden –jij hebt het zo druk.’

Dus Margaret liep de trap af met de armen vol shawls en snoof hun kruidige oosterse geur op. Haar tante vroeg haar als een soort paspop te gaan staan om ze goed te kunnen laten zien, aangezien Edith nog steeds sliep. Niemand besteedde er aandacht aan, maar Margarets lange, fraai gevormde gestalte in de zwartzijden jurk die ze droeg als rouwbetoon voor een of ander ver familielid van haar vader, deed de lange, prachtige plooiën van de verrukkelijke omslagdoeken, waarin Edith half zou zijn gesmoord, goed tot hun recht komen. Margaret stond recht onder de kroonluchter, heel stil en zonder iets te zeggen, terwijl haar tante de draperieën schikte. Nu en dan, als ze rondgedraaid werd, ving ze een glimp van zichzelf op in de spiegel boven de schoorsteenmantel en glimlachte tegen haar eigen spiegelbeeld – de vertrouwde trekken in de ongewone uitmonstering van een prinses. Ze raakte voorzichtig de shawls aan die om haar heen hingen en schepte genoeg in hun zachtheid en hun schitterende kleuren en vond het eigenlijk wel prettig te worden gekleed in zoveel pracht – ze genoot ervan zoals een kind zou doen, met een kalme, blijde

glimlach op haar lippen. Net op dat moment ging de deur open en werd onverwacht de heer Henry Lennox aangekondigd. Enkele dames trokken zich geschrokken terug, alsof ze zich half en half schaamden voor hun vrouwelijke interesse voor kleding. Mevrouw Shaw stak de nieuwkomer haar hand toe; Mary bleef roerloos staan, bedenkend dat ze misschien nog nodig zou zijn als een soort kapstok voor de shawls, maar intussen keek ze naar meneer Lennox met een opgewekt, geamuseerd gezicht alsof ze er zeker van was dat hij haar besef deelde dat het een lachwekkende situatie was zo te worden betrap.

Haar tante was druk bezig de heer Lennox – die niet in staat was geweest het diner bij te wonen – allerlei vragen te stellen over zijn broer de bruidegom, zijn zuster het bruidmeisje (die voor de gelegenheid met de kapitein uit Schotland kwam) en diverse andere leden van de familie Lennox. Margaret begreep dat ze niet langer nodig was als shawldrager en wijdde zich aan het vermaken van de andere gasten, die haar tante voor het ogenblik vergeten was. Bijna onmiddellijk daarop kwam Edith binnen vanuit de achtersalon; ze knipperde met haar ogen tegen het schellere licht, schudde haar enigszins verwarde krullen naar achteren en zag er in alle opzichten uit als de Schone Slaapster die net ontwaakt is uit haar dromen. Zelfs in haar slaap had ze instinctmatig gevoeld dat een Lennox het waard was om voor op te staan en ze had hem een heleboel te vragen over die lieve Janet, haar toekomstige, nog onbekende schoonzusje voor wie ze zoveel genegenheid aan de dag legde dat Margaret wellicht bijna jaloers zou zijn geweest op haar nieuwbakken rivale ware ze niet zo bijzonder trots geweest. Toen Margaret wat meer op de achtergrond raakte doordat haar tante zich in het gesprek mengde, zag ze dat Henry Lennox zijn blik vestigde op een lege stoel naast de hare en ze wist heel goed dat hij die stoel in bezit zou nemen zodra Edith hem ontsloeg van haar ondervraging. Uit haar tantes nogal verwarde verslag van zijn bezigheden had ze niet met zekerheid kunnen opmaken of hij die avond zou komen; het was iets van een verrassing hem te zien en nu was ze verzekerd van een aangename avond. Hij vond bijna precies dezelfde dingen prettig en niet prettig als zij. Margarets gezicht klaarde op en kreeg een uitdrukking van eerlijke, open opgewektheid. Weldra kwam hij op haar toe. Ze ontving hem met een glimlach die elke zweem van verlegenheid of schroom ontbeerde.

‘Wel, ik veronderstel dat u allen volkomen in beslag genomen wordt door zaken – dameszaken, bedoel ik. Heel iets anders dan mijn zaken, dat wil zeggen de echte, ware zaken van het recht. Met shawls spelen is wel heel iets anders dan het opstellen van akten.’

‘Ach, ik wist hoe gemakkelijk u het zoudt vinden ons allemaal zo druk bezig te zien met het bewonderen van fraaie kledingstukken. Maar Indiase shawls zijn heus volmaakte dingen in hun soort.’

‘Daar twijfel ik niet aan. Ook hun prijs is volmaakt. Daaraan mankeert niets.’

De heren kwamen een voor een binnendruppelen en het geroezemoes en het lawaai werden luider.

‘Dit is uw laatste dinertje, nietwaar? Er komen er geen meer voor donderdag?’

‘Nee. Ik denk dat we ons na vanavond gerust zullen voelen, iets wat ik beslist in geen weken heb mogen ervaren; althans dat soort gerustheid dat men voelt als de handen niets meer te doen hebben en alle regelingen zijn getroffen voor een gebeurtenis die ons hoofd en ons hart voortdurend bezighoudt. Ik zal blij zijn wat tijd te hebben om na te denken en dat geldt zeker ook voor Edith.’

‘Van haar weet ik het niet zo zeker, maar ik kan me voorstellen dat u het bent. Telkens wanneer ik u de afgelopen tijd zag, werd u meegevoerd door een wervelwind die door iemand anders werd veroorzaakt.’

‘Ja,’ zei Margaret een beetje bedroefd, terugdenkend aan de onafgebroken opwinding over kleinigheden die nu al meer dan een maand gaande was, ‘ik vraag me af of een huwelijk altijd voorafgegaan dient te worden door wat u een wervelwind noemt, of dat er in sommige gevallen wellicht een tamelijk kalme en vredige periode voor kan liggen.’

‘Als Cinderella’s petemoei bijvoorbeeld de uitzet en de bruidslunch bestelt en de uitnodigingen schrijft,’ zei meneer Lennox lachend.

‘Maar is al die moeite echt noodzakelijk?’ vroeg Margaret, hem recht aankijkend in afwachting van een antwoord. Op dat moment drukte op haar een gevoel van onbeschrijflijke vermoeidheid ten gevolge van al die voorbereidingen om een fraai effect te bewerkstelligen, waarmee Edith zich de afgelopen zes weken als hoogste autoriteit had beziggehouden; ze had heus iemand nodig die haar aan een paar prettige, kalme ideeën kon helpen met betrekking tot een huwelijk.

‘Oh, natuurlijk,’ antwoordde hij en zijn stem kreeg een ernstiger klank. ‘Men moet een aantal formaliteiten en ceremonies doorlopen, niet zozeer om zichzelf voldoening te schenken als wel om de wereld de mond te snoeren, omdat het leven anders erg weinig voldoening zou geven. Maar hoe zoudt u een bruiloft geregeld willen zien?’

‘Oh, daar heb ik nooit echt over nagedacht. Ik zou alleen graag willen dat het een heel mooie zomermorgen was en ik zou naar de kerk willen lopen in de schaduw van bomen; en ik zou niet zoveel bruidsmeisjes willen hebben en geen bruidslunch. Ik denk dat ik geen van de dingen wil die me de afgelopen tijd nu juist zoveel moeite hebben gegeven.’

‘Nee, dat denk ik niet. Het denkbeeld van statige eenvoud komt goed overeen met uw karakter.’

Deze woorden stonden Margaret niet erg aan. Ze nam er des te meer afstand van omdat ze haar herinnerden aan vorige gelegenheden waarbij hij had geprobeerd een gesprek met haar te beginnen (waarin hij de bewonderende rol speelde) over haar eigen karakter en levenswijze. Ze viel hem nogal abrupt in de rede met de woorden:

‘Het is heel natuurlijk dat ik eerder denk aan de kerk van Helstone en de wandeling erheen, dan aan een rit naar een Londense kerk over een geplaveide straat.’

‘Vertel me eens wat over Helstone. U hebt het me nog nooit beschreven. Ik zou graag enig idee hebben van de plaats waar u zult wonen wanneer Harley Street 96

er armoedig en vuil en saai en onbewoond zal uitzien. Om te beginnen, is Helstone een dorp of een stadje?’

‘Oh, niets meer dan een gehucht, ik denk echt niet dat ik het een dorp kan noemen. Je hebt er de kerk en daar vlakbij een paar huizen op de brink – arbeidershuisjes eigenlijk – helemaal overgroeid met rozen.’

‘En die bloeien het hele jaar door, vooral met Kerstmis – maak uw droombeeld maar compleet,’ zei hij.

‘Nee,’ antwoordde Margaret enigszins geërgerd, ‘het is geen droombeeld. Ik probeer Helstone te beschrijven zoals het werkelijk is. Dat had u niet moeten zeggen.’

‘Aanvaard mijn excuses,’ antwoordde hij. ‘Maar het klonk echt meer als een dorp uit een verhaaltje dan als een uit het werkelijke leven.’

‘Zo is het ook,’ antwoordde Margaret enthousiast. ‘Alle andere plaatsen in Engeland die ik heb gezien komen me zo hard en prozaïsch voor na de New Forrest. Helstone is als een dorpje uit een gedicht – uit een gedicht van Tennyson. Maar ik zal niet verder proberen het te beschrijven. U zoudt me alleen maar uitlachen als ik u vertelde wat ik ervan denk... hoe het echt is.’

‘Dat zou ik beslist niet doen. Maar ik zie wel dat u zich aan uw besluit zult houden. Goed dan, vertel me dan wat ik nog veel liever wil weten: hoe is de pastorie?’

‘Oh, ik kan mijn thuis niet beschrijven. Het is thuis en ik kan de bekoring ervan niet onder woorden brengen.’

‘Ik leg me erbij neer. U bent vanavond nogal streng, Margaret.’

‘Hoezo?’ zei ze, terwijl ze hem met haar grote, zachte ogen vol aankeek. ‘Ik wist niet dat ik streng was.’

‘Wel, omdat ik een ongelukkige opmerking maakte, wilt u me niet vertellen hoe het in Helstone is en u wilt ook niets zeggen over uw ouderlijk huis, hoewel ik u verteld heb hoe graag ik iets over beide wil horen, vooral over het laatste.’

‘Maar ik kan u werkelijk niets vertellen over mijn eigen thuis. Ik denk echt dat het niet iets is waarover je kunt praten, tenzij je het kent.’

‘Goed dan,’ – hij zweeg een ogenblik – ‘vertel me dan wat u daar doet. Hier leest u of hebt u les of werkt u op een andere manier aan uw geestelijke ontwikkeling tot het midden van de dag; u maakt een wandeling voor de lunch, gaat erna met uw tante uit rijden en hebt ’s avonds de een of andere afspraak. Zo, vult u nu uw dag in Helstone eens in. Gaat u eropuit te paard, met het rijtuig of te voet?’

‘Beslist te voet. We hebben geen paard, zelfs niet voor papa. Hij loopt zelfs naar het uiterste eind van zijn parochie. De wandelingen zijn zo mooi dat het zonde zou zijn te gaan rijden – bijna zonde te gaan rijden.’

‘Gaat u veel tuinieren? Dat is, geloof ik, een gepaste bezigheid voor jongedames op het platteland.’

‘Ik weet het niet. Ik vrees dat ik zulk zwaar werk niet prettig zal vinden.’

‘Boogschietpartijen, picknicks, danspartijen tijdens de paardenrennen en de jacht?’

‘Oh, nee!’ zei ze lachend. ‘Papa heeft een heel kleine parochie en zelfs al waren

dergelijke dingen bij ons in de buurt, dan betwijfel ik het nog of ik erheen zou gaan.’

‘Ik zie wel dat u me niets wilt vertellen. U wilt me alleen vertellen wat u allemaal niet gaat doen. Ik denk dat ik u voor het eind van de vakantie zal opzoeken om te zien waar u zich nu werkelijk mee bezighoudt.’

‘Ik hoop dat u dat doet. Dan zult u zelf zien hoe mooi Helstone is. Nu moet ik gaan. Edith gaat achter de piano zitten en ik weet net genoeg van muziek om de bladzijden voor haar te kunnen omslaan; bovendien zal tante Shaw het niet prettig vinden als we praten.’

Edith speelde schitterend. Midden in het stuk ging de deur een stukje open en Edith zag kapitein Lennox die twijfelde of hij binnen kon komen. Ze wierp haar muziek neer en snelde de kamer uit, het aan de verwarde en blozende Margaret overlatend de verbaasde gasten uit te leggen welke geestverschijning Ediths plotse-linge vlucht had veroorzaakt. Kapitein Lennox was eerder gekomen dan verwacht, of was het echt zo laat? Ze keken op hun horloges, waren naar behoren geschokt en namen afscheid.

Toen kwam Edith gloeiend van genoegen terug, half verlegen, half trots haar lange, knappe kapitein binnenvoerend. Zijn broer schudde hem de hand en mevrouw Shaw verwelkomde hem op haar kalme, vriendelijke manier die altijd iets klaaglijks had, wat voortkwam uit de oude gewoonte zichzelf te beschouwen als slachtoffer van een weinig harmonieus huwelijk. Nu de generaal niet meer onder de levenden was en ze alle goeds in het leven had en een minimum aan tegenslag, was het nogal een probleem voor haar geweest zo niet een reden tot verdriet, dan toch een reden tot verontrusting te vinden. Ze had onlangs echter gekozen voor haar eigen gezondheid als een bron van bezorgdheid; ze had een nerveus hoestje telkens wanneer ze eraan dacht en de een of andere bereidwillige dokter had haar precies voorgeschreven wat ze wilde – een winter in Italië. Mevrouw Shaw had even sterke verlangens als de meeste mensen, maar ze hield er niet van openlijk iets te doen louter en alleen omdat ze het zelf wilde en prettig vond; ze gaf er de voorkeur aan door het gebod of verzoek van iemand anders te worden gedwongen zichzelf een genoegen te doen. Ze wist zichzelf er werkelijk van te overtuigen dat ze zich onderwierp aan een of andere harde noodzaak buiten haar om en was aldus in staat op haar zachte manier te kreunen en te klagen terwijl ze in werkelijkheid de hele tijd precies deed wat ze prettig vond.

Dus in deze trant begon ze over haar eigen reis te praten tegen kapitein Lennox die, zoals zijn plicht was, instemde met alles wat zijn toekomstige schoonmoeder zei; intussen zochten zijn ogen Edith, die zich bezighield met het opnieuw arrangeren van de eettafel en allerlei soorten heerlijkheden liet komen, al verzekerde hij haar ook dat hij nog geen twee uur tevoren had gedineerd.

Meneer Henry Lennox stond tegen de schoorsteenmantel geleund, vermaakt door het familietafereel. Hij stond dicht bij zijn knappe broer; hij was de onopvallende in een opmerkelijk knappe familie, maar zijn gezicht was intelligent, scherp en be-

weeglijk. Nu en dan vroeg Margaret zich af waarover hij toch stond te denken terwijl hij bleef zwijgen maar duidelijk alles wat Edith en zij aan het doen waren met een licht sarcastische belangstelling gadesloeg. Het sarcasme kwam in hem boven door mevrouw Shaws gesprek met zijn broer en stond los van de belangstelling die werd gewekt door wat hij zag. Hij vond het een aardig gezicht zoals de twee nietjes druk waren met hun kleine schikkingen bij de tafel. Edith verkoos het zo veel mogelijk zelf te doen. Ze was in een stemming waarin ze het leuk vond haar geliefde te laten zien hoe goed ze zich als een soldatenvrouw kon gedragen. Ze merkte dat het water in de ketel koud was en liet de grote theeketel uit de keuken boven brengen. Het enige gevolg daarvan was dat toen ze hem bij de deur wilde overnemen en naar binnen probeerde te dragen, hij te zwaar voor haar bleek; ze kwam pruilend binnen met een zwarte vlek op haar mousseline japon en een afdruk van het handvat in haar mollige witte handje dat ze, net als een kind dat zich bezeerd heeft, aan kapitein Lennox ging laten zien en natuurlijk was de remedie in beide gevallen dezelfde. De spirituslamp die Margaret snel geregeld had, was een zeer doeltreffende vinding, hoewel hij niet zo aan het zigeunerkamp deed denken dat volgens Edith, als ze een van haar buien had, nog het meest weg had van het leven in de kazerne.

Na deze avond was het onafgebroken drukte tot de bruiloft voorbij was.

Rozen en dorens

*In het gedempte groene licht op de open plek in het bos,
 Waar je kindertijd vergeleed op het zachte kleed van mos,
 Bij de vertrouwde boom tussen wier takken door
 Je eerste verliefde blik zich in 't zomerblauw verloor.*

MEVR. HEMANS

Margaret, wederom in ochtendkledij, reisde kalmpjes naar huis met haar vader die was overgekomen om de bruiloft bij te wonen. Haar moeder had thuis moeten blijven om een massa halfslachtige redenen die niemand volkomen begreep, behalve meneer Hale; hij was zich er terdege van bewust dat al zijn argumenten ten gunste van een grijze satijnen japon die niet oud was en niet jong, niets hadden uitgericht en dat zij zich niet wilde vertonen op de bruiloft van het enige kind van haar zuster, nu hij niet het geld had om zijn vrouw van top tot teen in het nieuw te steken. Als mevrouw Shaw had vermoed wat de werkelijke reden was waarom mevrouw Hale haar echtgenoot niet vergezelde, zou ze haar overladen hebben met japonnen. Maar er waren bijna twintig jaren verstreken sinds de tijd dat mevrouw Shaw de arme, knappe mejuffrouw Beresford was en ze was werkelijk alle droefenis vergeten; ze wist alleen nog hoe ongelukkig ze was geweest door het grote leeftijdsverschil tussen haar en haar echtgenoot, waarover ze urenlang kon uitweiden. Die lieve Maria was getrouwd met de man die ze liefhad, slechts acht jaar ouder dan zijzelf, met een allerliefst karakter en dat blauwzwarte haar dat men zo zelden ziet. Meneer Hale was een van de verrukkelijkste predikanten die ze ooit gehoord had en een volmaakt toonbeeld van een dorpsdominee. Misschien was het een niet geheel logische gevolgtrekking uit al deze premissen, maar als mevrouw Shaw over het lot van haar zuster nadacht, kwam ze toch tot de karakteristieke conclusie: ‘Ze is getrouwd uit liefde, dus wat kan die lieve Maria in deze wereld nog meer wensen?’ Had mevrouw Hale naar waarheid gesproken, dan zou ze de vraag wellicht hebben beantwoord met een kant-en-klare lijst: ‘Een zilvergrijze japon van glanszijde, een witte strohoed, oh, tientallen dingen voor de bruiloft en honderden dingen voor het huis.’

Margaret wist alleen dat het haar moeder niet gelegen was gekomen mee te gaan en ze vond het geen onplezierige gedachte dat ze elkaar zouden ontmoeten en begroeten in de pastorie van Helstone; ze had dit liever dan dat het had plaatsgevonden te midden van de verwarring van de afgelopen twee of drie dagen in het huis in Harley Street, waar zijzelf de rol had moeten spelen van Figaro en overal tegelijk nodig was geweest. Nu deden haar geest en haar lichaam pijn als ze terugdacht aan

alles wat ze de afgelopen achtenveertig uur had gedaan en gezegd. Het bedrukte haar nu dat ze te midden van al het andere vaarwelzeggen zo haastig afscheid had moeten nemen van degenen bij wie ze zo lang gewoond had, en ze voelde droefenis en spijt omdat die dagen voorbij waren; het deed er niet toe wat voor dagen het geweest waren, ze waren voorgoed voorbij. Margaret had nooit gedacht dat haar gemoed zo bezwaard kon zijn nu ze naar haar eigen dierbare thuis ging, naar de plek en het leven waarnaar ze jarenlang had verlangd – op dat tijdstip dat zich bij uitstek leent voor verlangen en wensen, vlak voor de slaap de scherpe zintuigen doet verslappen. Ze rukte haar geest los van het mijmeren over het verleden en richtte hem op het opgewekte, serene overdenken van de hoopvolle toekomst. Haar ogen zagen niet langer visioenen van wat geweest was, maar het tafereel dat zich daadwerkelijk aan haar voordeed: haar lieve vader die achteroverleunend zat te slapen in de treincoupé. Zijn blauwzwarte haar was nu grijs en viel dun over zijn wenkbrauwen. De beenderen van zijn gezicht waren duidelijk zichtbaar – zo duidelijk dat het niet knap was geweest als het niet zulke fijn besneden trekken had gehad; zoals het nu was, werden ze misschien niet gekenmerkt door schoonheid, maar wel door een geheel eigen gratie. Het gezicht was in rust, maar het was eerder rust na vermoeidheid dan de serene kalmte van het gelaat van iemand die een kalm, tevreden leven leidde. Margaret werd pijnlijk getroffen door de afgetobde, zorgelijke uitdrukking en ze ging opnieuw de bekende en openlijk toegegeven omstandigheden na van haar vaders leven, om de oorzaak te vinden van de lijnen die zo duidelijk spraken van veel voorkomende droefenis en neerslachtigheid.

Arme Frederick, dacht ze met een zucht. Oh, was Frederick maar predikant geworden in plaats van dienst te nemen bij de marine en verloren te gaan voor ons allen! Ik wou dat ik er alles over wist. Ik heb het van tante Shaw nooit te horen gekregen; ik weet alleen dat hij niet kan terugkeren naar Engeland vanwege die afschuwelijke geschiedenis. Arme, lieve papa, wat ziet hij er triest uit! Ik ben zo blij dat ik naar huis ga, zodat ik beschikbaar ben om hem en mama te troosten.

Ze zat klaar met een opgewekte glimlach, zonder een spoor van vermoeidheid, om haar vader te begroeten toen hij wakker werd. Hij beantwoordde haar glimlach, maar flauwtjes, alsof het een ongewone inspanning was. Zijn gezicht trok zich opnieuw in de lijnen van voortdurende bekommernis. Hij had de gewoonte zijn mond half open te doen alsof hij wilde gaan spreken, wat de vorm der lippen voortdurend onvast maakte en het gezicht een besluiteloze uitdrukking gaf. Maar hij had dezelfde grote, zachte ogen als zijn dochter – ogen die traag en bijna statig bewogen in hun kassen en goed werden overschaduwed door hun doorschijnende witte oogleden. Margaret leek meer op hem dan op haar moeder. Soms verbaasde mensen zich erover dat zulke knappe ouders een dochter hadden die zo weinig regelmatige schoonheid bezat, helemaal geen schoonheid, werd bij gelegenheid gezegd. Haar mond was breed, geen rozenknopje dat maar net ver genoeg open kon gaan om een ‘ja’ en een ‘nee’ en een ‘alstublieft, meneer’ door te laten. Maar de brede mond was één zachte boog van volle rode lippen en de huid was dan misschien niet wit en

blank, maar glad en teer als ivoor. Misschien was de uitdrukking op haar gezicht in het algemeen te waardig en gereserveerd voor zo'n jong iemand maar nu, nu ze met haar vader praatte, straalde het als de ochtendzon, met kuiltjes in de wangen en blikken waaruit een kinderlijke vreugde sprak en een oneindige hoop voor de toekomst.

Het was eind juli toen Margaret naar huis terugkeerde. De bomen in het bos waren één donkere, volle, schemerige massa groen; de varens eronder vingen alle schuin omlaag schijnende zonnestralen; het weer was drukkend en broeierig stil. Margaret placht aan haar vaders zijde voort te stappen, de varens vertrappend met een wreed genoegen terwijl ze ze voelde bezwijken onder haar lichte tred en ze hun speciale geur omhoog zonden. Ze liepen het bos uit over de uitgestrekte gemeenteweiden, het warme, geurige zonlicht in en zagen grote aantallen wilde, vrije, levende schepsels die zich koesterden in de zonneschijn en de kruiden en bloemen die hij deed opschieten. Dit leven – althans deze wandelingen – beantwoordden aan al Margarets verwachtingen. Ze was trots op haar bos. De mensen van het bos waren haar mensen. Ze sloot hartelijke vriendschap met hen, leerde hun speciale woorden en vond het heerlijk die te gebruiken, vatte in hun midden haar vrijheid op, vertroefde hun baby's, praatte langzaam en duidelijk met hun ouden van dagen of las hun voor, bracht uitgelezen gerechten naar hun zieken en besloot weldra les te gaan geven aan de school waar haar vader elke dag naartoe ging als was het een hem opgedragen taak; maar ze bezweek voortdurend voor de verleiding een of andere individuele vriend te gaan opzoeken – man, vrouw of kind – in een of ander arbeidershuisje in de groene schaduw van het woud. Haar buitenleven was volmaakt. Haar leven binnenshuis had zijn nadelen. Met de gezonde schaamte van een kind verweet ze zichzelf haar scherpe blik die opmerkte dat daar niet alles was zoals het hoorde te zijn. Haar moeder – haar moeder die altijd zo vriendelijk en teder voor haar was – scheen nu en dan zo ontevreden met hun situatie; ze vond dat de bisschop merkwaardigerwijze zijn episcopale plichten veronachtzaamde door meneer Hale niet naar een betere parochie te beroepen en ze maakte haar man bijna verwijten omdat hij zich er niet toe kon brengen te zeggen dat hij de parochie wenste te verlaten en een grotere parochie onder zijn hoede wilde nemen. Hij placht hardop te zuchten wanneer hij antwoordde dat hij al dankbaar zou zijn als hij in het kleine Helstone kon doen wat er van hem verwacht werd; maar elke dag raakte hij meer overweldigd, werd de wereld verwarrender. Telkens wanneer zijn vrouw er voor de zoveelste keer op aandrong dat hij zijn best moest doen een betere parochie te verkrijgen, zag Margaret haar vader steeds meer ineenskrimpen en ze probeerde op zulke momenten haar moeder met Helstone te verzoenen. Mevrouw Hale zei dat de nabijheid van zoveel bomen haar gezondheid aantastte en dan probeerde Margaret haar mee te lokken naar de mooie, uitgestrekte, hooggelegen, zonovergoten, door wolken overschaduwde meent; ze was er namelijk zeker van dat haar moeder te zeer gewend was geraakt aan een leven binnenshuis, haar wandelingen gingen zelden verder dan de kerk, de school en de nabijgelegen huisjes. Dit had enige tijd een

gunstig effect maar toen de herfst naderde en het weer wisselvalliger werd, raakte haar moeder er weer meer van overtuigd dat het een ongezonde plek was. Ze klaagde er nu zelfs nog vaker over dat haar echtgenoot, die geleerder was dan meneer Hume en een betere dominee dan meneer Houldsworth, niet de bevordering had gekregen die deze twee voormalige burens wel ten deel was gevallen.

Op dit verstoren van de huiselijke vrede door urenlange onvrede was Margaret niet voorbereid. Ze had geweten, en zich er eigenlijk op verheugd, dat ze veel van de weelde zou moeten opgeven die haar vrijheid in Harley Street alleen maar had bemoeilijkt en belemmert. Het intense plezier dat ze beleefde aan elk zinnelijk genoegen werd mooi in evenwicht gehouden, zo niet overtroffen, door het trotse besef het indien nodig zonder dat alles te kunnen stellen. Maar de wolken verschenen nooit aan dat deel van de horizon waar we ze verwachtten. Toen Margaret voorheen haar vakanties thuis doorbracht, waren er van de kant van haar moeder wel eens wat onbeduidende klachten geweest en kortstondige spijt betreffende iets onbenulligs wat verband hield met Helstone en haar vaders positie daar; maar door het algemene geluksgevoel waarmee de herinnering aan die tijden gepaard ging, was ze de kleine bijzonderheden die niet zo plezierig waren vergeten.

In de laatste helft van september kwamen de herfstregens en -stormen opzetten en was Margaret gedwongen meer in huis te blijven dan ze tot dan toe had gedaan. Helstone lag op enige afstand van alle burens die eenzelfde beschavingsniveau hadden als zij.

‘Het is ongetwijfeld een van de meest afgelegen plaatsen in Engeland,’ zei mevrouw Hale tijdens een van haar klaaglijke buien. ‘Ik kan niet nalaten het voortdurend te betreuren dat papa hier werkelijk niemand heeft om mee om te gaan. Zijn talenten worden hier zo verspild, hij ziet de hele week door alleen maar boeren en arbeiders. Al woonden we maar aan de andere kant van de parochie, dat zou al iets zijn; daar zouden we bijna op loopafstand zijn van de Stansfields en naar de Gormans zouden we beslist kunnen wandelen.’

‘De Gormans,’ zei Margaret. ‘Zijn dat de Gormans die hun fortuin hebben gemaakt in de handel in Southampton? Oh, ik ben blij dat we daar niet op bezoek gaan. Ik hou niet van handelslui. Ik denk dat we veel beter af zijn nu we alleen omgaan met dagloners en arbeiders en mensen zonder pretenties.’

‘Je moet niet zo kieskeurig zijn, Margaret, liefje!’ zei haar moeder, die heimelijk dacht aan een jonge, knappe heer Gorman die ze eens bij meneer Hume had ontmoet.

‘Nee, ik vind dat ik juist een erg veelomvattende smaak heb. Ik houd van alle mensen wier beroep iets met het land te maken heeft; ik houd van soldaten en zee-lieden en de drie geleerde beroepen, zoals ze genoemd worden. U wilt toch zeker niet dat ik de bakker, de slager en de melkboer bewonder, is het wel, mama?’

‘Maar de Gormans waren geen bakkers of slaggers maar heel achtenswaardige koetsenbouwers.’

‘Heel goed. Maar koetsen bouwen is ook een vorm van handel en volgens mij een

veel nuttelozer soort dan die van bakkers of slagers. Oh, wat was ik die dagelijkse ritjes in tante Shaws rijtuig beu en wat verlangde ik ernaar te wandelen!’ En wandelen deed Margaret, weer of geen weer. Ze was zo gelukkig buiten, aan haar vaders zij, dat ze bijna danste; en als ze een heideveld overstak met het zachte geweld van de westenwind achter zich, leek ze vooruit te worden gedragen, zo licht en moeiteloos als het afgefallen blad dat door de herfstbries werd voortgedreven. Maar het was nogal moeilijk de avonden op een aangename manier te vullen. Dadelijk na het eten trok haar vader zich terug in zijn kleine bibliotheek en zij en haar moeder bleven alleen. Mevrouw Hale had nooit veel om boeken gegeven en had haar echtgenoot al heel vroeg tijdens hun huwelijk ontmoedigd wanneer hij haar wilde voorlezen terwijl zij zat te handwerken. Op zeker moment hadden ze backgammon als redmiddel geprobeerd, maar toen meneer Hale steeds meer belang begon te hechten aan zijn school en zijn parochieleden merkte hij dat zijn vrouw de onderbrekingen die deze plichten met zich meebrachten, opvatte als een last; ze accepteerde ze niet als van nature behorend bij zijn professie, maar betreurde ze en streed ertegen als ze zich stuk voor stuk voordeden. Dus trok hij zich terug in zijn bibliotheek toen de kinderen nog jong waren, om zijn avonden (als hij thuis was) door te brengen met het lezen van de bespiegelende en metafysische boeken waar hij dol op was.

Als Margaret bij vorige gelegenheden hier kwam, nam ze een geweldige doos boeken mee die haar waren aanbevolen door leraren of gouvernantes en dan bleken de zomerdagen veel te kort om alles te lezen wat ze lezen moest voor haar terugkeer naar de stad. Nu had ze alleen de fraai gebonden, weinig gelezen Engelse klassieken die uit haar vaders bibliotheek waren gehaald en nu de boekenplankjes in de salon vulden. Thomsons ‘Seasons,’ Hayleys ‘Cowper’ en Middletons ‘Cicero’ waren verreweg de lichtste, nieuwste en gemakkelijkste. De boekenplanken boden niet veel soelaas. Margaret vertelde haar moeder alle bijzonderheden van haar leven in Londen en mevrouw Hale luisterde ernaar met belangstelling. Soms was ze geamuseerd en stelde ze allerlei vragen, andere keren was ze enigszins geneigd haar zusters gemakkelijke en comfortabele omstandigheden te vergelijken met de beperktere middelen in de pastorie van Helstone. Op dergelijke avonden was Margaret geneigd tamelijk abrupt op te houden met praten en te luisteren naar het druppen van de regen op het lood van de kleine erker. Een paar keer merkte Margaret dat ze automatisch zat te tellen hoe vaak het eentonige geluid zich herhaalde, terwijl ze zich afvroeg of ze het zou wagen een vraag te stellen over een onderwerp dat haar na aan het hart lag; of ze zou durven vragen waar Frederick nu was, wat hij deed, wanneer ze voor het laatst iets van hem hadden gehoord. Maar telkens wanneer ze het onderwerp naderde, hield ze zich in en wendde ze zich ervan af, beseffend dat haar moeders zwakke gezondheid en uitgesproken afkeer van Helstone beide daerden uit de tijd van de mouterij waarbij Frederick betrokken was geweest; ze had nooit het gehele verhaal gehoord en het leek nu gedoemd in trieste vergetelheid te moeten geraken. Als ze met haar moeder samen was, leek haar vader de beste persoon die ze om informatie kon vragen en als ze met hem was, meende ze dat ze

gemakkelijker met haar moeder kon praten. Waarschijnlijk viel er niet veel nieuws te horen. In een van de brieven die ze ontvangen had voor ze Harley Street verliet, had haar vader haar geschreven dat ze een brief hadden gekregen van Frederick. Hij was nog steeds in Rio en goed gezond en deed haar de hartelijke groeten; dat was droge informatie, niet het levende nieuws waarnaar ze verlangde. Men sprak altijd over Frederick, de zeldzame keren dat zijn naam werd genoemd, als ‘die arme Frederick’. Zijn kamer werd in precies dezelfde staat gehouden als waarin hij hem had achtergelaten en werd regelmatig gestoft en in orde gebracht door Dixon, mevrouw Hales kamenier. Zij deed verder helemaal geen huishoudelijk werk maar herinnerde zich altijd nog de dag waarop ze door lady Beresford was aangenomen als kamermeisje voor de pupillen van sir John, de knappe jongedames Beresford, de belles van Rutlandshire. Dixon had meneer Hale altijd beschouwd als de vloek die was gekomen over de vooruitzichten in het leven van haar jongedame. Wie weet wat er nog van juffrouw Beresford had kunnen worden, als ze niet zo’n haast had gehad om te trouwen met een arme plattelandsdomee. Maar Dixon was te trouw om haar in haar droefenis en neergang (alias haar huwelijksleven) in de steek te laten. Ze bleef bij haar en was haar belangen toegewijd. Ze beschouwde zichzelf altijd als de goede, beschermende fee wier plicht het was de kwaadaardige reus, meneer Hale, op een afstand te houden. Jongeheer Frederick was haar lieveling en haar trots geweest en haar waardige blik en manier van doen verzachtten zich een beetje wanneer ze eenmaal per week de kamer op orde bracht, zo nauwgezet alsof hij mogelijk diezelfde avond thuis zou komen.

Margaret kon niet nalaten te geloven dat er onlangs nieuws van Frederick was gekomen waarvan haar moeder niets afwist en dat haar vader bezorgd en onrustig maakte. Mevrouw Hale scheen geen enkele verandering op te merken in haar mans uitdrukking of manier van doen. Zijn gemoedsgesteldheid was altijd teder en zachtmoedig, snel aangedaan door elk brokje nieuws dat het welzijn van anderen betrof. Hij placht dagenlang neerslachtig te zijn als hij aanwezig was geweest bij een sterfbed of van een of ander misdrijf had gehoord. Maar nu merkte Margaret een zekere afwezigheid op, alsof zijn gedachten in beslag werden genomen door de een of andere kwestie en de druk daarvan niet kon worden verlicht door enige dagelijkse activiteit zoals het troosten van de nabestaanden of het onderwijzen op de school in de hoop het kwaad minder kans te geven in de aankomende generatie. De heer Hale begaf zich minder vaak onder zijn parochianen dan gewoonlijk; hij sloot zich meer op in zijn studeerkamer, wachtte vol ongeduld op de dorpspostbode die de familie waarschuwde met een klopp op het luik van het bijkeukenraam – een signaal dat vroeger vaak herhaald diende te worden voor het tot iemand doordrong hoe laat het was en wat het geluid beduidde, en er iemand naar hem toe kwam. Nu slenterde meneer Hale door de tuin als het een mooie ochtend was en zo niet, dan stond hij dromerig voor het raam van de studeerkamer tot de postbode aan de deur was geweest of de laan door was gelopen; hij schudde dan half eerbiedig, half vertrouwelijk het hoofd naar de domee, die hem zag verdwijnen achter de egelan-

tierheg en langs de geweldige arbutus voor hij de kamer inliep en begon aan het werk van die dag, terwijl uit alles bleek dat zijn hart bezwaard was en hij veel aan zijn hoofd had.

Maar Margaret was op een leeftijd waarop elke ongerustheid die niet per se gebaseerd is op feitenkennis, gemakkelijk voor enige tijd wordt verdreven door een heerlijke zonnige dag of een of andere gelukkige uiterlijke omstandigheid. En toen de veertien stralend mooie dagen van oktober aanbraken, werden al haar zorgen even lichtjes weggeblazen als distelpluis en dacht ze aan niets anders dan aan de heerlijkheden van het bos. De varenoogst was achter de rug en nu de regen voorbij was, was menige diepe kom toegankelijk waar Margaret tijdens het weer in juli en augustus alleen in had gegluurd. Ze had samen met Edith leren tekenen en ze had het gedurende de sombere periode met slecht weer zo betreurd dat ze alleen maar lui had genoten van de schoonheid van het boslandschap toen het nog mooi weer was geweest, dat ze nu vastbesloten was te schetsen wat ze kon voor de winter goed inzette. Dienovereenkomstig was ze op een morgen bezig haar tekenbord klaar te maken toen Sarah, het dienstmeisje, de deur van de salon wijd opengooide en aankondigde: 'De heer Henry Lennox.'